

Cudisch de Protocols della sozietad de tratga de cauras per Sedrun-Gonda

Archiv communal Tujetsch sut cudischs nr. 15.43. / Nudau cronologicamein.
Igl archivar Tarcisi Hendry.

Fundaziun 1948

1948 Protocol della radunanza dils vischins Sedrun-Gonda dils 13 de Mars 1948

1. Sut sura datum ein ils vischins de Sedrun e Gonda stai radunai per ponderar, sche bein ins lesi fundar ina sozietad de cauras (de tratga). Suenter ina viva discussiun sur ils avantatgs e disavantatgs de quella sozietad de tratga, pasan ins tier la tscharna, la quala ei unanimia de fundar ina sozietad de tratga de cauras.
2. Pasan ins tier las elecziuns dils funcziunaris della sozietad, che vegnan mintgamai elegi per dus onns.
Sco pres. vegn elegiu Hendry Fidel, meina cudischs Caveng Cristian, che funcziunescha en medem temps sco actuar e vice president, cassier, Caveng Ambrosi, revisurs de quen Baseli Huonder e Schmid Heinrich.
3. Experts vegnan elegi, Berther-Huonder Tumaisch e Monn Lucas. Ils quals vegnan elegi cun la condizion che tier la cumpra dils bucs stopien ils experts ira e mirar las cauras de tals bucs. Supleants dils experts, Gamboni G. Giusep
4. Vgn concludiu dentscheiver de niev cugl uorden de tener bucs
Igl actuar de quei di
Schmid Heinrich

Protocol della radunanza dils 21 de mars 48

Sut sura datum ein ils commembers della soz. de tratga de cauras Sedrun-Gonda stai radunai per l'empremaga e tractau il suandont.

1. Sgr. pres. Fidel Hendry arva la radunanza beneventond ils com. presents e gaivischond in enperneivel decuors della hodierna radunanza.
2. Vgn passau tier la emprema e principala tractanda ded oz, numnadamein tier la repasaziun ed aprobazion dellas stattutas. Quellas vegnan entras sgr. president prelegidas e tier mintga artechel vegn tras libra discussiun dau caschun a novas propostas e midadas. Cun pintgas midadas ein quellas suenter ina generala discussiun finala vignidas approbadas unanimamein. Mes el schuber las differentas midadas dueien quellas vignir admessas al lud. cussegli pign per approbazion.
3. Ei vigniu concludiu en connex cun artechel 2 punct 8 dellas statutas de gia uon sche pusseivel cargar ad alp de cuminanza bucs ed anseuls. La soz. bonifichescha ord cassa ils catschaders de quels tiers en l'alp sco era igl ira per els.
4. Suenter entgina discussiun en caussa vegn expresivamein concludiu de schar sura la cumpra dils anseuls bucs als experts numnai dalla sozietad.
5. Vgn repasau igl uorden spezial de bucs. Suenter entgina discussiun e differentas midadas vegn era quel approbaus unanimamein.
6. La damonda ded eventual era prender ils vischins de Bugnei en nossa spz. ei suenter pintga discussiun veignida surschada alla suprastonza per liquidaziun cun fixar ad els in termin ded 8 dis dad oz naven.
7. Per conclusiun ein ils pervesiders dils bucs per 1948/49 vegni tratgs ora cun la sort. Tals ein: Sedrun: Gamboni G. Giusep, Venzin Tumaisch e Monn-Bear Gion Antoni, Gonda: Soliva Battesta e Cavegn Cristian.
Possessurs de bucs ded 1 onn che ston aung envernar quels 1 onn ein: Sedrun: Flepp Giusep, Decrusch Martin, Monn Gion Andriu, Cavegn Gaudens. Gonda: Berther Vigeli e Deragisch Crist.
8. Essend la soz. per oz seconstituida remeta la suprastonza de preparaziun ils uffecis els

mauns della lud. sozietad engraziond per la confidanza e suplicond de far novas elecziuns ord il miez della sozietad. Tuts funcziunaris ein danovamein vigni confirmai: president Hendry Fidel, vice pres. e scarvon dils cud. de tratga Cavegn Crist., cassier Cavegn Anbrosi, Experts: Berther-Huonder Tum. e Monn Lucas, rev de quen Huonder Baseli e Schmed Heinrich, supl d'exp. Gamboin G. Giusep.

Cun quei ei stau finiu e la radunonza ei vignida serada.

Igl actuar: Cavegn Christian

Protocol della radunonza dils 24 d'october 1948

Sut sura datum ein ils commembers della soz. de tratga de cauras stai radunai e tractau il suandont.

1. Prelecziun ed approbaziun dils protocols anteriurs.

2. La damonda per intrar ell'uniu svizzera de soz. de tratga de cauras vegg refretga.

3. Orientescha sgr. pres. ils commembers davart la punctaziun che ha liug ils 29. d.q. all'ina suenter miezdi. Cun tscherna vegg concludiu d'entscheiver uonn gl'emprem a Sedrun e ca. allas 3 uras a Gonda.

4. Vegg concludiu de rimnar las cauras il di avon la punctaziun entras 2 - 3 mattatschs e pagar quels ord cassa della sozietad, priu ora il cavrer che sto far quei sco cavrer dil vischinadi.

Cun quei ei stau finiu e sgr. pres. ha saviu serar la radunonza.

Igl actuar: Cavegn Christian

1949 Protocol della radunonza generala dils 5.3.49

Sut sura datum ein ils com. della soz. de tr. d. cauras stai radunai e tractau il suandont.

1. Prelecziun ed aprobaziun dil protocol anterius.

2. Rapport dil president e meina cudaschs sur dil menaschi e statuts della sozietad

3. Rendaziun dil quen cun ina intrada de frs 291.95 viers ina expensa de frs. 339.95 che resulta in deficit e deivet de frs. 48.-. Essend che havein aung debien tuts subsidis de cantun e confederaziun ei il manco de quen zun capeivels.

Per ils revisurs de quen rapporta sgr. Baseli Huonder recumandont alla radunonza d'approbar ils quens cun engraziament e render a tuts funcziunaris d'escharschar, il qual daventa entras unanima tscherna.

4. Entras sort vegg destinau ils pervesiders de bucs per 1949/50, sco suonda:

Sedrun: Monn-Bear Placi, Caveng Tumaisch, Huonder Baseli. Gonda: Deragisch Emanuel, Hendry Giachen, Monn Gion Michel.

5. Suenter viva discussiun vegg fatg differentas midadas vid il regulativ de bucs e concludiu sco suonda: Ils anseuls bucs veggan cumprai dals experts aschi favoreivel sco puseivel e reparti entras sort sils pervesiders e quei per il preci current da maz. Sco indemnisiatiun per tener buc retscheivan ils pervesiders de quels 40.- frs per onn ord cassa della sozietad. Per encunter va la sozietad cun tuts ils daners de puncts e premis. Il pervesider ei obligaus de far tut pusseivel de haver il buc sin la punctaziun e premiaziun, cass contrari sa ei vignir snegau ad el la contribuziun de frs. 40.- ord cassa della sozietad.

6. Las proposiziuns della suprastonza de pagar ina taxeta per anseuls de tratga e per menar las cauras sin la punctaziun ein vignidas renviadas entras tscherna.

7. Vegg entras sgr. Baseli Huonder revisur de quen tratg a strada de fixar ina indemnisiatiun als funcziunaris il qual ei daventau sco suonda. President 20.- frs, casseir 30.- frs ad onn, meina cudasch 30 cts per tier punctau ad onn e 50 cts per marca e 50 cts per attest de derivonza. Experts de bucs 8.- frs a di plus las spesas de viadi. Entras tscherna ei vigniu concludiu de pagar ord cassa las sura taxas per marcas ed attests de derivonza dils anseuls.

8. Finalmein vegg aung fatg appel, il qual resulta ina presenza de 45 commembers.

Cun quei ei stau finiu e sgr. pres. siara la rad. engr. per la pazienzia.

Per il sura

Cavegn Chr. actuar

1950 Protocol della radunanza generala dils 5.3.1950

Sut sura datum ein ils commembers della soz. d. tr. d. cauras stai radunai e tractau il suandont.

1. Suenter avertura e beneventaziun entra sgr. president, suonda la prelecziun ed approbaziun dil protocol anterius.

2. Prelegia sgr. cassier il quen digl onn passau cun ina intrada de frs. 1013.25 viers ina expensa de frs. 935.60 che resulta in avanzament de frs. 77.95. Per ils revisurs rapporta sgr. Heinrich Schmed, recumandont l'aprobaziun e d'escharscha a tuts funcziunaris il qual daventa entra unanima tscherna.

3. Ei suonda cuorts rapports sur il menaschi e status della sozietad, entra sgr. president ed actuar. Cheu vegn spezialmein punctuau che mintga commember seigi obligaus de menar sias cauras sin la punctaziun, cass cuntrari sappi tal vegnir sclaus dalla sozietad.

4. Vegn mes en discusiu gl'uorden de bucs e suenter viva discusiu concludiu de midar tal regulativ sco suonda. Dacheunaven vegn pagau a tuts pervesiders de bucs, sut las medemas condiziuns sco dacheu, 30.- frs ad onn ord cassa della sozietad. Piarda in pervesider siu buc avon il premi vegn quel bonificaus cun 20.- frs egl emprem onn ch'el enviarna quel e 30.- frs el secund onn.

5. Finalmein vegn tratg ora ils pervesiders de bucs per 1950/51. Sedrun: Monn Gion Batt., Monn-Berther Vigeli, Monn Rest Valentin. Gonda: Berther-Huonder Tumaisch e Schmed Tumaisch.

6. Vegn passau tier las elecziuns. Tuts funcziunaris remettan cun engraziamenti lur uffecis en mauns della sozietad. Essend ch'eit dat neginas deffinitivas demissiuns vegnan ils veders entra tscherna confirmai per ina perioda de dus onns.

7. Per conclusiu suonda gl'appel che resulta ina presenza de 50 commembers.

Cun quei ei stau finiu e sgr. president siara la radunanza engraziond per la premura e pazienzia.

Gonda 10.3.50

Christian Cavegn, actuar

1951 Protocol della radunanza generala dils 25.2.51

Sut sura datum ein ils commembers de nossa sozietad stai radunai e tractau il resultat.

1. Sgr. president arva la radunanza beneventond ils presents e giavischond in enperneivel decours de quella.

2. Prelecziun ed aprobaziun dil protocol anterius.

3. Suonda la principala tractanda ded oz, numnadamein la rendaziun de quen. Il quen de 1950 muosa ina intrada totala de frs. 981.75 viers ina expensa de frs. 763.42 che dat in avanzament per 1950 de frs. 218.33. La facultad mutta oz sin 296.28 frs. Ils quens vegnan suenter in clar rapport dils revisurs approbai unanimamein e cun prender tutta responsabladat.

4. Vegn mes avon ina eventuala midada digl uorden de bucs, respectiv dil pagament als pervesiders de quels. Sin proposiziun della suprastanza vegn suenter entgina discusiu concludiu de turnar a midar quella taxa da 30.- frs sin 40.- frs ad onn. Pia obtegn mintga pervesider de buc che sesprova mintgamai de vegnir cun quel sin la premiazion 40.- frs ad onn sco indemnisiaziun dalla sozietad.

5. Suonda la tratga dils pervesider de bucs per 1951/52. La sort croda per Sedrun sin: Monn Stiafen, Schmed Giachen Ant. art, Schmed Teofil. Gonda sin: Schmed Heinrich, Hendry Toni e Cavegn Thomas satler, plus 1 per Bugnei, che resulta la cumpra de 7 anseuls bucs.

6. Finalmein vegn fatg appel che muosa ina presenza de ... commembers.

Cun quei ei stau fiu e sgr. pres. siara la rad.

Per fei dil sura.

Igl actuar Cavegn Christian

1952 Radunanza generala dils 19.3.1952

A l'ura fixada sa sgr. pres. arver la radunanza beneventond ina pulita roscha commembers.

1. Vegn prelegiu il protocol anterius, il qual vegn approbaus unanimamein.

2. Suonda la rendaziun de quen. Il quen per 1951/52 muosa ina intrada de frs. 1091.10 viers ina

expensa de frs. 953.45 che resulta in avanzamen de frs. 137.65. La facultad munta oz sin frs. 433.93.

3. Sgr. revisur Baseli Huonder rapporta sur la revisiun de quel. Senza ulteriuras remarcas vegg quel aprobaus unanimamein e concediu decharge a tuts funcziunaris.
4. Essend che il pervesider de buc Heinrich Schmed ha dismess sias cauras, vegg mes en discussiun il co e tgei far cun tal buc. Suenter viva discussiun vegg entras tscharna concludiu de deliberar sgr. Heinrich Schmed dalla grevezia d'aung tener in onn siu buc e schar liber ad el de vender quel.
5. Vegg tratg la sort dils pervesiders de bucs che tuca sco suonda: Sedrun, Cavegn Giusep, fravi, Cavegn Placi art., Cavegn Albert.; Gonda, Berther Giusep e Beer Gion Ant.
6. Suonda la rendaziun d'uffecis ed elecziuns. Presiden Hendry Fidel, actuar e meina cudischs Monn Vigeli, cassier Cavegn Ambrosi. Experts, Berther-Huonder Tumaisch e Monn Lucas, revisurs de quen Soliva Ignazi e Berther-Soliva Tumaisch. Brischa-corns Beer Ignazi.
7. Al niev ufficial brischa-corns vegg concludiu de dar ina paga de frs 5.- ad onn.
8. Finalmein suonda gl'appel che resulta ina presenza de 38 commembers.

Cun quei ein las tractandas stadas lugadas e sgr. presiden sa serrar la radunanza.
Gonda 20.3.1952
gl'actuar, Cavegn Chrsitian

1953 Protocol della radunanza generala ils 10.3.1953

Sut il sura datum ein ils commembers de nossa sozietatt stai redunai e tractau il suandont.

1. Arva sign. Presiden la radunanza e giavischha a tuts in cordial beinvegni.
2. Prelecziun dil protocol ed aprobaziun de quel.
3. Raport dil presiden.
4. Rendaziun de quen entras il casier Cavegn Ambrosi

Expensas	1239.05 Fr.
Intradas	936.60 Fr.
Surpli intradas	302.45 Fr.
La Facultat munta oz sin	736.38 Fr.

Sil suneter dat sign. revisur de quen in detagliau rapport sur il quen, il qual vegg lu tras tscharna aprobaus cun surprender tutta responsabladad visavi. il casier e funcziunaris.

5. Suonda la tratga dils pervesiders dils bucs per 1953/54. La sort croda per Sedrun sin: Jacomet Vigeli, Berther-Schmid Giusep, Gonda: Schmid Benedigt, Bugnei: Monn-Decurtins Vigeli.
  6. Finalmein vegg fatg appell ei semuossa ina presenza de 25 commembers.
  7. Varia. Sut varia vegg ei discussionau schebein ins vulesi buca metter en marca alas cauras enstagl beschar els corns. Suenter liunga discussiun vegg ei proponiu de schar sura quei alla suprastanza il co far.
- Cun quei ei stau finiu e sign. Presiden siara la radunanza engraziont per la premura e pazienzia.
- Sedrun 15.3.53
Igl actuar Monn Vigeli

1954 Protocol della radunanza generala ils 23.3.54

Sut il sura datum ein ils commembers de nossa sozietad stai radunai e tractau il suandont.

1. Arva sign. Presiden la radunanza beneventond ils presents e giavischont in emperneivel decuors de quella.
2. Prelecziun dil protocol anteriur, il qual vegg approbaus unanimamein.
3. rendaziun de quen entras il casier Cavegn Ambrosi

Expensas	1802.40
Intradas	1485.88

Manco della casa	316.52
La Facultat munta sin	946.26

Ils quens vegnan suenter in detagliau rapport dils revisurs approbai unanimamein e cun prender tutta responsabladad visavi tuts funcziunaris.

4. Metta sign. Presiden avon schebein ins vulesi buca pagar ensitgei ord cassa per ils anseuls ch'ins tili. Sin proposiziun della suprastanza vegn concludiu de dar 2 Fr. per ansiel.
  5. Finalmein vegn tratg ora la sort dils pervesiders de bucs per 1954/55. sedrun: Monn-Flepp Giusep, Monn-Wenzin Ant. Gonda: Soliva Lucas e Hendry Bruno.
  6. Suonda la rendaziu dils uffezis ed elecziuns: presiden Hendry Fidel, actuar e meina cudisch Monn Vigeli, cassier Cavegn Ambrosi, experts Berther-Huonder Tumaisch e Monn Lucas, revisurs de quen Soliva Ignazi e Berther-Soliva Tumaisch.
  7. Vegn fatg appel ei resulta ina presenza de 52 commembers.
- Cun quei ein las tractandas stadas lugadas e sgr. presiden sa serrar la radunanza
Sedrun 24.3.54
Igl actuar Monn Vigeli

1955 Protocol della radunanza generala d'ils 2. mars 1955

Sut il sura datum ein ils commembers della soz. de tratga de cauras stai radunai e tractau il suandont.

1. Prelecziun ed aprobaziun dil protocol anterius.
2. Prelegia sgr. cassier il quen digl onn passau cun ina

Expensa	1144.30
Intrada	1018.05
defizit en casa	126.25
Facultat 23.3.54	946.26
Facultat 2.3.55	1131.11
Carschament d'ella Facultat	184.85

3. Ils quens vegnan suenter in clar rapport dils revisurs aprobai unanimamein cun suprender tutta responsabladad visavi il cassier e tuts funcziunaris.
4. Dat sigr. Presiden in clar rapport pervia della controla de latg. Quei dat debia discusiu, ins ha empau tema che nossas cauras posien buca dar il quantum latg fizzau. Mo sil suenter vegn fatg la proposiziun de schar sanunziar tgi che vegli, ei stopi denton vegnir silmeins 6 tocs per survegnir il supsidi.
5. Finalmein vegn tratg la sort per ils pervesiders dils bucs 1955/56. Sedrun: Monn Ignazi, Cavegn Stiafen, Beer Clau Antoni. Gonda: Soliva Vigeli. Bugnei in.
6. Varia. Sut varia vegn ei discussionau pervia d'ina segirada de cauras, la qualla fus segir de beneventar. Entgins vischins manegian che quella fusi de far per cauras e nuorsas, mo quei ei ualti dificultus, pertgei ch'ins sto saver mirar il tier curdau. Suenter liunga discusiu vegn surschau quella causa alla suprastanza.
7. Finalmein vegn fatg appel ei semuosa ina presenza de 41 commembers.
Cun quei ei stau finiu e sign. presiden siara la radunanza engraziont per la pazienza.
Sedrun 5.3.55
gl'actuar Monn Vigeli

1956 Protocol della radunanza generala ils 28.2.56

Sut il sura datum ein ils vischins de Sedrun-Gonda della soz. de tratga de cauras stai redunei e tractau il suandont.

1. Vegn prelegiu il protocol anterius il qual vegn approbaus unanimamein.
2. Rapport dil persiden
3. Rendaziu de quen entras sign casier Cavegn Ambrosi:

Intradas	1297.00
Expensas	1268.60
Cassa surpli	28.40
Facultad 29.3.55	1131.11
Facultad 28.2.56	1273.00
Carschenta	141.90

4. Sil suenter daten ils revisurs in detagliau rapport sur dil quen. Suenter cuorta discusiu veggia fatg la tscharna d'aprobaziun dils quens ils quals vegnan aprobaie unanimamein cun supreender tuta responsabladad visai casier e tuts funcziunaris.

5. Sign presiden metta avon schebein ins vegli termetter in sin la radunanza de delagai a Briasaaco. Suenter cuorta discusiu veggia concludiu de termetter in sin la radunanza cun supreender las spesas de quella.

6. Veggia tratg la sort per ils teniders dils salvaniors botschs per Sedrun: Monn-Berther Fidel e Monn Gion Ant. meist. Per Gonda: Berther-Soliva Tumaisch e Beer Ignazi.

7. Sign giavisch della suprastanza veggia discussionau pervia della paga dil meinacudisch. Suenter pli liunga discusiu veggia concludiu de dar 40 cts. per caura e ere ils anseuls marchei 1 fr.

8. Elecziuns presiden Fidel Hendry, act. Vigeli Monn, casier Berther-Soliva Tuamisch, revisurs de quen Hendry Toni e Decurtins Adelbert, experts Monn Lucas e Schmid Giusep, suplean Gamboni G. Giusep.

9. Varia. Sut varia veggia tschentau la proposiziun schebein ins lesi buca pagar ensitgei per las cauras che vegnan menadas sin la punctaziun. Suenter liunga discusiu veggia concludiu de pagar per in onn la tacza de 50 cts il toc che veggia menaus si. Cun schar stavlar sco igl usitau.

10. Veggia fatg apel ei semuosa ina persensa de 43 comembers.

Silsuenter siara sign presiden la radunanza giavischont a tuts in emperneivel retuorn a casa.

Sedrun 1.3.56

Igl actuar Vigeli Monn

1957 Protocol della radunanza generala ils 28.3.57

Sut il sura datum ein ils comembers de nossa sozietad stai radunai e tractau il suandont.

1. Sign presiden arva la radunanza beneventont ils resents e giavischond in emperneivel decuors de quella.

2. Prelecziun e aprobaioni dil protocol anterius.

3. Rendaziun de quen entras il cassier Berther-Soliva Tumaisch

Intradas	1270.31
Expensas	990.10
en cassa	280.21
Facultad 15.3.57	1131.21
Facultad 28.2.56	1273.01
fatg anavos	141.80

4. Raport dils revisurs de quen. Ils revisurs daten in clar e detagliau rapport sur il quen, il qual ei vegnius menaus bein ed en uorden dal sign casier. Suenter pintga discusiu veggia ei pasau tier la tscharna d'aprobaziun dil quen il qual vegn aprobaus unanimamein cun supreender tutta decharge visai casier e tuts funcziunaris.

5. Meta signr. president avon schebein ins vegli cumprar bucs grons. Ei dat ina brava discusiu sur de quei, mo ei vegn tutina buca priu ina dezisiun schebein ins vegli cumprar grons. Suenter liunga discusiu veggia ei concludiu de schar pagar il privat per buca bucs gronds 60 fr e per ils pigns 40 fr il toc ala sozietat.

6. Veggia tratg la sort per ils teniders dils salvaniors botschs, Sedrun Beer Vigeli, Soliva Vinzens,

Cavegn Anbrosi, Gonda Soliva Lucas, Bugnei Deragisch Giusep.

7. Varia. Sut varia vegr ei discussionau pervia dil curnar. Ei duesi vegrir curnau schia che tuts ils proprietaris de cauras audien.

8. Vegr ei fatg apel ei semuosa ina presenza de 40 comembers.

Silsuenter siara sign. presiden la radunonza e giavischa a tuts in emperneivel retuorn a casa.

Sedrun 1.4.57

gl'actuar Monn Vigeli

Cuntinuaziun tenor cudsichs digitalisai:

- Protocols 30-03-1958 – 08-04-1981 e

- Protocols 13-06-1982 – 17-11-1991